

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . „ 26—
Četrť leta . . . „ 13—

Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . „ 66—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petivrstice
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

67. številka.

Maribor, dne 23. junija 1920.

Letnik XII.

Amerika kaže pot.

Vsa Evropa je obračala zadnja leta med vojno in po vojni svoje oči v Ameriko. Izid vojne je odločila Amerika, da ni cela Evropa prišla pod nemški jarem. Na Ameriko in njenega predsednika Wilsona so zaupno obračali oči zlasti prej zasušeni narodi, ko je proglasil načelo samoodločbe narodov kot podlago svetovnega miru. In ko je Evropi pretilo veliko pomanjkanje, je zopet pričakovala kruha, obleke in denarja od Amerike. Tudi laikom v narodnem gospodarstvu mora biti jasno, da bo Amerika s svojim bogastvom tudi v bodoče gospodovala Evropi.

Ni dovolj samo prekrizanih rok pričakovati od Amerike pečenih ptic, posnemati je treba tudi njeno delo. Zlasti zasluži vso pozornost ameriško treznostno gibanje. Združene države Severne Amerike so s 1. julijem 1919 vpeljale splošno alkoholno prepoved, ki je 16. januarja 1920 stopila pravomočno v veljavo. Ta klasična dežela individualne svobode je vzela svojim državljanom pravico, opajati se z alkoholnimi pijačami! Pri nas ljudje mislijo, da ne morejo brez žganja pokositi niti enega travnika in brez kupice ne opraviti ene odborove seje ali pevske vaje, mogoča Amerika pa s svojo ogromno industrijo kratkoma splošno prepove proizvodnjo in uživanje alkohola brez pomisleka, da bi njeni delavci morda „brez pijače“ obnemogli. Nasprotno: v Ameriki je v najširje sloje prodrlo prepričanje, da alkoholne pijače ne samo niso potrebne človeku, marveč so naravnost škodljive. Le na podlagi tega splošnega prepričanja je bilo mogoče, s to postavo v senatu in v poslanski zbornici prodreti in jo z vso strogostjo uveljaviti.

Splošna alkoholna prepoved v Združenih državah je sad dolgoletnih priprav in bojev. Treznostno gibanje se je začelo v Ameriki okoli l. 1804. Napredovalo je počasi a s pravo anglikansko vstrajnostjo. Okoli l. 1835 je bilo že okoli dva milijona organiziranih abstinentov. L. 1851 je prva vpeljala alkoholno prepoved državnica Men (Maine). Neki mlad človek Neal Dow iz sekte kvekerjev se je popolnoma vglobil v starozakonske preroke ter si je postavil za svojo življenjsko nalogo, državo osvoboditi alkohola. S početka so ga zasmehovali, večkrat je doživel popolni fiasko, a odnehal ni. Končno je dosegel, da je postavodajalni zbor te dežele sprejel protialkoholno prepoved, ki jo je guverner podpisal 3. junija 1851. Čez 4 leta so zmagali nasprotniki in ovrgli to postavo, a

l. 1858 so jo zopet upeljali in je ostala v veljavi do današnjega dne. Ta vzgled so posnemale takoj mnoge druge države in do l. 1880 je upeljalo že 15 držav alkoholno prepoved. Po l. 1880 je pa nastal preobrat. Alkoholni kapitalisti so začeli velikansko gonjo proti treznostnemu gibanju in dosegli so, da so v večini severnoameriških držav zopet odpravili prepoved alkohola. A praktični Amerikanci so kmalu spoznali posledice napredujočega pijančevanja. Po l. 1907 se je začel odločen boj proti alkoholu. Vojni čas je to pospešil. Končno je senat dne 1. avgusta 1917 s 65 glasovi proti 20, poslanska zbornica pa 17. decembra i. l. s 282 glasovi proti 126 sprejela dopolnilni člen k ameriški zvezni ustavi, s katerim se prepove proizvodnjo, prodajanje, prenašanje, uvoz ali izvoz alkoholnih pijač.

Po ameriški ustavi morata vsak dostavek k ustavi sprejeti dve tretjini združenih držav. Dne 16. januarja 1919 sta bila dve tretjini doseženi, pozneje so še pristopile druge in je torej postava postala čez leto dni, kakor je v dotičnem členu določeno, pravomočna.

Težav ni manjkalo. Alkoholni izkoriščevalci so hujskali delavce proti postavi in izdali parolo: No beer, no work, brez piva ne bo dela, t. j. delavci bi naj s splošno stavko izsilili, da se dovoli zopet točnje piva. A uspeha niso imeli. V Ameriki tudi najpriprostejši delavec že ve, koliko so vredne alkoholne pijače.

Kako je bilo mogoče med ameriškim ljudstvom tako splošno razširiti protialkoholno mišljenje? Švicar Hercođ je nedavno prepotoval Združene države in navaja zlasti tri faktorje, ki so pripravili tla splošni alkoholni prepovedi. Na prvem mestu omenja cerkveno delovanje, verske družbe, ki imajo v Ameriki velik socialni vpliv in sicer vseh konfesij so sistematično razpredle protialkoholno akcijo. Verska protialkoholna liga je res z ameriškim velikodušjem nabrala ogromne svote za treznostno gibanje, v centrali ima 160 nastavljenecv in celo tiskarno za izdajanje protialkoholnih spisov.

Kot drugi važen faktor navaja Hercođ žens tvo. Storile so ženske prava čudesa. V velikanskih procesijah so šle od krčme do krčme ter prosile in rotile pivce, naj gredo domu in prosile nebo, da se zapro pivski lokali. Imele so čudovit uspeh pri svojih očetih, možih in bratih. Celotni senatorji in poslanci si

niso upali iz strahu pred ženskami glasovati proti prepovedi.

Na tretjem mestu omenja alkoholni pouk v šolah, ki je bil sicer pomanjkljiv, uspeh je pa vendar imel.

Z začudenjem je pa Hercođ opazil, da so med protialkoholnimi bojevniki skoraj popolnoma manjkali ameriški zdravniki, dočim v Švici prav ti stoje v prvih bojnih vrstah.

Protialkoholni akciji je med vojno še dobrodošlo to, da so ameriški pivovarnarji bili večinoma le Nemci in so mnogi med njimi bili kompromitirani kot ogleduhi v službi Nemčije.

Slednja okoliščina se da obrniti tudi na naše razmere. Lastniki glavnih žganjarn in pivovarn so pri nas Nemci in nemškutarji, še celo tuji državljanji.

Blagodejni učinki so se očitno pokazali zlasti v onih krajih, kjer je bila prepoved že prej vpeljana. V Bostonu n. pr. je bilo mesca julija l. 1918, ko se je še točilo alkoholne pijače, 6592 aretacij radi izgrediv. l. 1919 meseca julija, ko je bil Boston že „suh“, pa samo 3560. Kakor znano, so v Ameriki že poprej zapirali, koga so dobili na ulici pijanega, tako so v Bostonu mesca julija 1918 zaprli radi pijanosti 3782 oseb, istega meseca l. 1919 pa samo 669 (skrivaj se je namreč tu in tam še točilo in pilo). V mestu Detroit, ki šteje okroglo 900.000 prebivalcev, so splošno prepoved upeljali 30. aprila 1918. V zadnjem „pivskem“ letu 1917—1918 je bilo 59.030 aretacij, v prvem „suhem“ letu 1918—1919 pa samo 26.812. Število je padlo za 54%. Umorov je bilo v „mokrem“ letu 138, v suhem pa samo 78. L. 1917—1918 je dobivalo podporo v živilih, obutvi in obleki 12.074 družin, v „suhem“ letu 1918—1919 pa samo 9157. Splošni in končni uspeh se še ni mogel ugotoviti, ker še je prepoved prekratko časa v veljavi. Naravno je tudi, da se tako radikalna reforma ne da kar čez noč dosledno izvesti. Pijanci in pivci iz navade si še znajo skrivoma dobiti opojne pijače, a pitje je izgubilo svoj socialni značaj, zarod, ki še pitju ni vdan, nima več priložnosti v javnih lokalih vaditi se pitja. Nasprotniki prepovedi tudi iz dobičkarije delajo na vse kriplice, da diskreditirajo prepovedno postavo, posebne agencije spravljajo sistematično zlasti v evropsko časopisje notice, ki postavljajo prepoved alkohola v slabo luč ter se poslužujejo celo debelih laži.

Vsekako daje misliti ta odločen nastop ameriške postavodaje zoper alkoholizem. Kako je pa pri nas? Človeka rdečica oblije, ko mora priznati, da

LISTEK.

Brezalkoholne gostilne in brezalkoholne pijače

(Govoril 13. junija 1920 na občnem zboru „Svete vj-ske“ Dr. Jos. Somrek).

Dalje.

Za vojaštvo bi bile potrebne brezalkoholne kantine, za potnike brezalkoholna prenočišča, brezalkoholni hoteli.

Caka nas še mnogo dela v tem oziru, da se bodo ljudem oči odprle, in bodo spoznali, kaj je v njihov blagor. Stare predsodke moramo podreti, novim šegam in navadam pa pridobiti prosto pot! Nerešene kulturne naloge terjajo od nas, da uporabljamo vse naše moči, v prosveto ljudstvu, v blagor naroda.

V brezalkoholnih gostilnah najdemo zopet družabno srečo. Tu se mož ne nasrka tiste podivjanosti, da bi potem doma pretepal ženo in otroke. Semkaj ga lahko spremlja žena z otroci, ker vsi najdejo tu duševnega razvedrila in telesnega krepila. Tu se celijo v prijateljski družbi skeleče dušne rane. Tu se za-mašijo viri onega zla, ki tlači človeško družbo pod vplivom starih predsodkov. Tu zgine kričeča beda celih stanov, ki so nekaj vse zapili, vse zalumpali, potem pa prišli prazni domov. Od tod ne dobiya bolnišnica toliko bolnikov, ne jetnišnica in kaznilnica toliko hudodelnikov, kakor iz alkoholne krčme. Vsaj vlada v brezalkoholni gostilni treznost, to je čednost, ki je podlaga vsakega napredka v duševnem in narodno gospodarskem oziru.

Kaj smo v dosego teh idealov storili že v Mariboru? Brezalkoholno gostilno moramo tudi tukaj do-

biti, pa ne samo eno, polagoma še več. V ta namen se izobrazuje že voditeljica takega podjetja v brezalkoholni gostilni v Gradcu, kamor jo je poslalo naše društvo. V teh dneh je šla že druga prihodnja voditeljica v Gradec iz jednakega namena. V Gradcu imajo po švicarskem vzorcu urejeno brezalkoholno gostilno že kakih deset let. Če imamo enkrat izobražene voditeljice takih zavodov, smo lahko prepričani, da naše vrle slovenske gospe in gospodične ne bodo zaostale za onimi, ki žive v mestu Zürich in toliko žrtvuje za reformo gostilniških podjetij. Z združenimi močmi hočemo ne oziraje se na politične struje, uresničiti naš vzvišen namen, ker to terja javna korist, sreča naših sodržavljanov.

Brezalkoholne pijače.

Če brezalkoholna gostilna ne bo točila ne vina, ne piva, ne raznih likerjev, kaj pa bomo tamkaj pili? Take misli navdajajo morda marsikaterega izmed vas. Pa ne bodimo si v skrbeh! Predvsem bomo tamkaj dobivali brezplačno ono pijačo, ki nam jo v drugih krčmah le z nevoljo prinesejo na mizo. O tej pijači govori že stari grški pisatelj ko pravi: Hydor men ariston — voda je najboljša. Meni se dozdeva, da je treba ta rek nekoliko popraviti. Voda je najboljša pijača, kadar nimaš kaj boljšega. Tu pa ne mislim na alkoholne pijače, ampak na izborne soke, ki jih dobivamo iz raznovrstnih sadežev.

Kar velja o uživanju sadja sploh, velja tudi o tekočem sadju, o sokih. M. Humeč piše v svoji zelo koristni knjigi „Sadje v gospodinjstvu“, stran 17: „Znano je in tudi vsi zdravniki so tega mnenja, da je uživanje zrelega sadja v zdravstvenem oziru velike važnosti. Sadje gasi žejo, razredčuje kri, njegova kislina hladi in pospešuje izločanje slin; sadni sladkor ima veliko redilno vrednost. Vrhufega vpliva sadje ugodno na dihala in jetra, ima odvajalno moč in jako pospešuje prebavo. Vpliv na živčevje je tudi splošno priznan.“

Stran 51: „Sicer izdelujejo razne brezalkoholne pijače (sodavice, pokalice in druge take tekočine), ki pa so vse več ali manj umetno narejene s primesjo raznih kemikalij in barvil in ki vsled tega gotovo ne vplivajo dobro na prebavo, zlasti, ako bi jih uživali redno v večji meri; v posameznih slučajih so pa zelo škodljive.“

Za otroke, bolnike, okrevajoče, slabotne ljudi in za take, ki težko uživajo surovo sadje, so brezalkoholne sadne pijače naravnost neprecenljive vrednosti. To je v pravem pomenu besede tekoče sadje, ki ima vse tiste dobre lastnosti in ravno tak vpliv na ustroj našega telesa, kakor sveže sadje, a je veliko bolj pripravno za uživanje.

Izkušnje drugih dežel in držav so pokazale v zadnjih letih, da ga ni boljšega nadomestila za alkoholne pijače, kakor ravno sadni sok, ki gasi žejo veliko bolje kakor vino ali pivo in ki je prijetnega, osvežujočega okusa in vrhu tega redilen, čegar ne moremo trditi o alkoholnih pijačah.“

Pač smelo trdim, ako bi bil Noe poznal in imel na razpolago sadne soke, bi se ne bil nikdar upijanil. Tudi vsak izmed nas bi ne cenil tako visoko alkoholnih pijač, ako bi poznal imenitnost brezalkoholnih sadnih sokov.

Človeštvo je od nekdanj čislalo raznovrstno sadje: jagode, črešnje, grozdje, jabolke, hruške, breskve itd. Pa ohraniti tega sadja za delj časa ni znano. Le s sušenjem in zmečkanjem v stiskalnicah si je pomagalo. Pa zmečkano sadje ali mošt, to ni dolgo ostalo dobro in sladko. Pričelo je vreti. Iz grozdnega mošta je nastalo vino iz sadnega mošta pa jabolčnik ali brusovec. Vse to pa je bistveno različno od prvotnih sokov. Vse se je poslabšalo in izgubilo tiste vrline, ki jih ima sadje in prvotni sadni sok. Skoraj vse prijetne in redilne snovi sadnih sokov so šle v izgubo.

Konec prihodnjic.

spadamo mi v tisto vrsto držav, kjer se največ popije. Uprav mučni utis napravljaja, kako malo zmisla za streznenje ljudstva imajo pri nas vodilni krogi, celo pri visoki vladi.

Če ima človek pred očmi ta odločen nastop močnega Amerike proti alkoholu, napravljaja uprav mučen utis ravnanje naše države. Nedavno je bilo čitati, kako velikodušno je finančni minister obljubil neoblačeno kuhanje žganja doma in sicer se bo količina

ravnala po številu glav v družini. Torej se predpostavljaja, da morajo tudi otroci piti žganje! Kaj pomagajo treznostni odseki pri vladi, če vlada na drugi strani sama pospešuje najgršo obliko pijančevanja, žganjepitije, ter velikodušno daje koncesije popolnoma nepotrebnim krčmam.

Amerika nam kaže pot do gmotnega blagostanja in ozdravljenja od kuge alkoholizma.

Politika in pridižnica.

Tukajšnje vsenemško boljševiško glasilo „Volksstimme“ je v 50. št. — iz zlobe ali nevednosti — potvorilo stavek v našem članku št. 64, da je duhovnikova dolžnost obračati večnovetjavne evangeljske nauke na dejanske časovne razmere tako, kakor da bi mi pisali, da mora duhovnik obračati evangelij po dejanskih časovnih razmerah, in potem sočutno vzklikne „armes Evangelium“! Ne, velemodri in resnicoljubni gospod rdeči kolega! Obratiti na kaj in obračati po čem ni vse eno. Kristus n. pr. svari pred krivimi preroki. Duhovnik mora obrniti to na krive preroke sedanjega časa in vernikom odpreti oči, da jih spoznajo in se jih varujejo. Obratiti neki nauk po časovnih razmerah pa nam dajete vzgled vi. Vaš dogma je: proč s politiko iz cerkve! To načelo so pa vaši vzorni bratci na Madžarskem obrnili po časovnih razmerah.

Ko so namreč na Madžarskem prišli boljševiki na krmilo, so izdali ukaz na vse dušne pastirje, da morajo v pridigah ljudstvu priporočiti boljševiško vlado. Duhovniki, ki tega niso hoteli storiti, so bili hudo kaznovani.

Glejte, koliko je vredno vaše načelo, da politika ne spada v cerkev! Cerkvene postave že od nekdanj branijo, čisto politične in osebne zadeve spravljati na pridižnico. Vi pa ravno to hočete, seveda, kadar

je vam v prilog. Vaš namen je, zatreti krščanstvo, zato pod besedo politika ne umevate političnih zadev v ožjem pomenu, marveč sploh javne, dejanske časovne razmere. Vzglede nam podajeta socijalistični „Naprej“ in „Mariborski Delavec.“ „Naprej“ je že opečevano napadal najsvetejši zakrament, ki je vendar čisto verska zadeva in osredje našega bogoslužja. Dolžnost duhovnikova je, braniti verski nauk pred takimi izbruhi in svariti vernike pred listi in strankami, ki tako sramotijo verske svetinje. S „kancel-paragrafom“ pa mu lahko zamašite usta, češ, da uganja politiko v cerkvi in hoče vplivati na volitve! „Mariborskemu Delavcu“ pa n. pr. ni vseč vera v enega Boga, ker da je to židovsko, pa deset zapovedi, ker so tudi židovske. Če bo torej pridižgar govoril o enem Bogu, o očakih stare zaveze in o zapovedih, ki jih je Bog dal na gori Sinajski, bo zopet politično, in če bi svaril pred brezverci, bo zopet hotel „vplivati na volitve.“

„Volksstimme“ zaključuje: „Torej proč s politiko iz cerkve ali pa prostost govora tudi v cerkvi.“ Odgovorite nam: po kakem načelu so boljševiki na Madžarskem zahtevali od dušnih pastirjev politične govore na pridižnici, in kaj umevate pod „politiko“? „Entweder — oder!“

Politične vesti.

Jugoslavija.

LDU. Zagreb, 21. junija. Doznava se, da bosta regenta spremljala na njegovem potovanju tudi generala Pliverič in Maister.

LDU. Zagreb, 21. junija. Z regentom bodo dospeli v Zagreb ministrski predsednik dr. Vesnić, minister za pošto in brzojav dr. Drinković, prometni minister dr. Korošec, minister za šume in rude Kovačević, minister za socijalno politiko dr. Kukovec, nadalje minister dvora Janković, prvi adjutant general Zečević, drugi adjutant polkovnik Trifunović, komandant garde polkovnik Stopčević ter adjutant podpolkovnik Popović, podpolkovnik-adjutant Velja Dimitrijevič, ordonančni častnik major Aleksa Dimitrijevič, upravnik dvora major Raketie, tajnik kraljeve pisarne Petrovič Njeguš itd.

V našem Narodnem predstavništvu, ki je sedaj radi regentovega potovanja odgodeno do 1. julija, so v zadnjih sejah razpravljali o volilnem zakonu. Določilo se je, da naj bi bili razdeljeni postaniški mandati tako-le: Srbija z Beogradom s 30 volilnimi okraji 157 mandatov, Bačka s 3 volilnimi okraji 25 mandatov, Bosna-Herzegovina s 6 volilnimi okraji 63 mandatov, Dalmacija z 2 volilnima okrajema 11 mandatov, Hrvatska, Slavonija in Medjimurje z Zagrebom 9 volilnih okrajev 92 poslancev, Slovenija z Ljubljano ter Prekmurjem s tremi volilnimi okraji 38 poslancev. Ta razdelitev mandatov in okrožij je v mejah sedanje demarkacijske črte brez zasedenega ozemlja. Vseh volilnih okrajev je 56, poslancev pa 414.

Debatirali so v zbornici tudi o ženski volilni pravici, za katero se je najbolj zavzemal doktor Hohnjec. Ženski volilni pravici pa nasprotujejo trije največji klubi, radi tega je bore malo upanja, da bi

se ta zahteva uzakonila, ker se poteguje za to demokratsko pravo le Jugoslovanski klub in socijalisti.

Središnja zadruga bo začela z delom v drugi obliki, kakor je bila prvotno zamišljena.

Ker so povabili Čehoslovaki Bolgare na sokolsko prireditev v Prago, se je odpovedal udeležbi srbski Sokol.

Italija.

D'Annunzijevo vojaštvo baje zahteva, da se jih pošlje proti Valoni na dveh vojnih ladjah, ki sta na Reki.

Vsled poraza, ki so jih doživeli Italijani krog Valone in v Albaniji, je stavila italijanska vlada Albancem ultimatum, v katerem zahteva izpraznitve zasedenega ozemlja krog Valone in vrnitev Italijanskih vjetnikov. V slučaju odklonitve ali neodgovora na ta ultimatum, prične Italija z ofenzivo v Albaniji, katere načrt je že izdelan.

Italijanska zbornica se peča z razmotiranjem o vladni izjavi in kako zvišati cene kruhu.

Madžarska.

Bojkot proti Madžarski, kakor je bil izdan, se že tudi izvršuje. Privatni telefonski promet z Madžarsko je ustavljen, istotako tudi brzojav.

Madžarski socijalisti se niso udeležili državnozbornih volitev. Vodstvo ogrske soc. dem. stranke je izdalo na svoje pristaše oklic, naj se vzdržijo tudi občinskih volitev, ki bodo 11. julija.

Poljska.

Novo poljsko vlado bo sestavil predsednik nacionalistične delavske stranke Prijski.

Med poljsko in boljševiško armado se še vedno vršijo dan na dan zelo ljuti boji, v katerih zmagujejo boljševiki.

Priprave za sprejem regenta Aleksandra v Mariboru.

V torek, 22. junija so se na povabilo vladnega komisarja dr. Leskovarja, v posvetovalnici mariborskega magistrata zbrali člani sosveta, zastopniki uradov in društev, da se posvetujejo o podrobnosti glede priprav za sprejem regenta Aleksandra v Mariboru. Okrajni glavar dr. Lajšič in vladni komisar dr. Leskovar sta poročala, da se bo regent pripeljal v Maribor s avtomobilom iz Celja. Med potjo se bo ustavil v Konjicah in v Slov. Bistrici. V Maribor se bo pripeljal s spremstvom ob 12. uri. Oficielni sprejem bo v Mariboru pred mestno hišo na Glavnem trgu takoj po prihodu. V mestni posvetovalnici bo nato regent sprejemal razne deputacije. Po sprejemu deputacij se odpelja v Narodni dom, kjer bo obed, ki bo trajal samo tričetrt ure. Iz Narodnega doma se bo podal na glavni kolodvor, odkoder se bo z vlakom odpeljal v Beograd. V Mariboru bo ostal torej samo tri ure. Glede podrobnih ureditev sta se izvolila dva odseka in sicer: odsek za razdelitev občinstva, društva in šolske mladine na posamezne kraje. Predsednik temu odseku je dr. Vladimir Serbec. Skupine, društva in šole naj svojo udeležbo takoj javijo mestnemu magistratu. Jezdec z dežele se naj ustavi na Teznu vstric prostora za orlovski tabor. Drugi odsek je odsek za okrašenje. Za predsednika temu odseku je bil določen profesor Cotič. Ta odsek ima

nalogo, da vodi okrašenje hiš in drugih prostorov. Nujno prosimo, da kraji na deželi, kjer imajo zastave, dajo iste odboru na posodo. Zastave naj takoj pošljejo na mestni magistrat. Občine naj takoj pripeljejo v Maribor zelenja za okrašenje ulic in gradbo slavolokov.

Občine, društva in druge korporacije, ki želijo poslati deputacije k regentu, naj se takoj javijo na magistratu, da se jih zabeleži. Obeda v Narodnem domu se bo udeležilo okoli 100 iz celega Slov. Stajerskega, Koroškega in Prekmurja določenih oseb. Med obedom drugim osebam vstop v Narodni dom ne bo dovoljen. Na kolodvoru bo ob odhodu regentovem vstop dovoljen samo določenim društvom in zastopnikom raznih korporacij.

V Maribor naj dosepe ljudstvo iz celega severnega dela Jugoslavije. Oni, ki imajo bližje v Celje, Konjice ali Slov. Bistrico, naj pojdejo tje k sprejemu, ki bo dopoldne med 8—12 uro. Okinčajte vse kraje ob državni cesti Celje—Maribor. Napravite slavoloke. Okrajna glavarstva so poslala občinam, župnim uradom in šolskim vodstvom posebne pozive glede priprav za sprejem regenta. Vse druge podrobnosti, se bodo še objavile v listih in s posebnimi lepki.

Dnevne vesti.

Koroška Vas kliče! Obljubljena informativna predavanja o Koroški, katera priredi Narodni Svet za Koroško, se vršijo prihodnji teden in sicer po tej vrsti: V ponedeljek, dne 28. junija: Ptuj, Maribreg, Slovenjgradec, Laško; v torek, 29. junija: Soštanj, Ormož, Rogatec, Radeče, Kostanjevica; v sredo, 30. junija: Slov. Bistrica, Ljutomer, Sevnica; v četrtek, 1. julija: Celje, Gornja Radgona, Gornjigrad, Smarje, Brežice; v petek, 2. julija: Maribor; v soboto, 3. julija: St. Lenart v Slov. gor., Vransko, Konjice, Kozje. Lepaki in letaki so se že razposlali in sicer županstvu sedeža sodniškega okraja. Vse krajevne faktorje in društva prosimo, da podpirajo županstva pri razpošiljanju lepakov in preskrbe sporazumno z njim dvorano za predavanje ter določijo uro. Predavanje se vrši popoldne ali zvečer.

Jugoslovenska Matica. Zanimanje za Jugoslovensko Matico je po Stajerskem znatno in raste vedno bolj. Vedno iz novih krajev se oglašajo želje po ustanovitvi novih podružnic. Za zdaj obveščamo o sledečih prireditvah: V nedeljo dne 27. t. m. je ustanovitev podružnice za Radence-Kapelo. Vabilo in vsopred priobčujemo na drugem mestu današnje številke našega lista. Iz Maribora pridejo kot govorniki gosp. predsednik prof. Ribarič, gospodična Ljudmila Poljančeva in drugi. Radi prireditve v Mariboru (Vidov dan, sprejem njegovega Veličanstva) ne bo mogoče večje udeležbe. — Dne 3. julija se ustanovi podružnica za Sent Lenart. Dne 4. julija bo ustanovitev podružnice za Sent Lovrenc na Pohorju in okolico z veliko narodno manifestacijo. Pride udi general Maister. Iz Maribora nastopita kot govornika dr. A. Medved in dr. Ferd. Müller. Vabljeni so vsa društva in korporacije, da se udeležijo te prireditve. Raditega prosimo, naj vsa društva kolikor mogoče, dotičnega dne opuste prirejanje prireditev in se udeležijo manifestacije v Sent Lovrencu. Mariborska podružnica je sklenila, da posveti svojo pozornost zlasti delovanju na Koroškem in bo tja osredotočila vse svoje moči. Podružnice po mariborskem okraju in po Stajerskem sploh prosijo, da se ji pridružijo k temu delovanju. Treba zbrati vse sile. Naš prvi cilj je Koroška! Prosimo, naj vse podružnice uredijo svoje poslovanje in redno pobiranje članarine. Vse potrebne tiskovine dobe pri mariborski podružnici. V Mariboru se vrši sedaj vpisovanje članov, ki so se prijavili v prvih dneh. Teh je nad 1000. Kdor ima še nabiralno polo, naj jo nemudoma vrne v društveni pisarni. Ko bo to notranje delo končano, se prične pobiranje udnine in nadaljna agitacija. Na Vidov dan priredi mariborska podružnica kresni večer na vrtu kadetnice pod pokroviteljstvom gospoda polkovnika Jahovljeviča in s sodelovanjem vseh mariborskih narodnih društev. Cisti dobiček je namenjen za koroške potrebe.

Ustanovni shod Jugoslovenske matice za Kapelo-Radence. Ustanovitev podružnice Jugoslovenske matice za Kapelo-Radence se vrši v nedeljo, 27. junija 1920 po pozni sv. maši pri Kapeli pred cerkvijo. Ustanovitev se izvrši slovesno in sicer: Sprejem gostov pri vlakcu v Radencih ob 9. uri. Odhod z godbo k Kapeli, kjer bo sv. maša in poisti zborovanje, kjer bo govorilo več tujih govornikov. Popoldne isti dan ob 3. uri skupen odhod od Kapele v Radence, kjer se vrši igra „Krivoprišežnik“, katero priredi kapelsko Bralno društvo z godbo in petjem. Po igri prosta zabava. Domačini in sosedi udeležite se te prireditve v velikem številu.

Klic uboge slovenske koroške matere! Pred letom je v borbi za osvoboditev našega Korotana, začet od sovražne krogle, padel pri Velikovecu poročnik Ulrik Malič, kateri se je junaško bojeval ramo ob ramo z Malgajevimi četami pri Velikovecu. Njegova mati, ki je izgubila svoje najdražje, edinega sina, živi v največji revščini in največjem pomanjkanju v Ločah v Ziljski dolini. Osvražena od naših narodnih protivnikov, zapuščena od vsega sveta, zre revica, ki je vse svoje imetje žrtvovala za edinega sina, da ga je izsolala v trdnem prepričanju, da ji bo edini sin podpora na stara leta, v žalostno bodočnost. Ker si vsled svoje visoke starosti ne more ničesar prislužiti, zahteva čut hvaležnosti, da vsak rodoljubni Slovenec, vsaka rodoljubna Slovenka, priskoči z darovi na pomoč materi, katera je vzgojila tako junaškega sina, kojega kri je namakala slovensko našo zemljo in kojega telesni ostanke počivajo v Dravogradu. Pokažimo, da znamo ceniti svoje junake in spoštovati slovenske matere, ki so nam jih vzgojile. Darove sprejema Narodni svet za Koroško v Velikovecu.

Demokratstvo g. ministra dr. Kukovca. Svojčas je za Pribičevičem pribijal na trhlo desko svoje JDS tudi g. dr. Kukovec načelo: Mi smo stranka malega človeka! Da so naši gospodje liberalci zavetišče malih ljudi le na predolgem jeziku, je jasno dokazal po poročilu „Slovenca“ liberalni minister socijalne oskrbe dr. Kukovec. G. minister sam kot velekapitalist se je tudi s svojega ministrskega stolca dol zavzel za svoje žepne bratce — milijonarje („mali ljudje“). Milijonarji, katerim so bila odvzeta stanovanja, da se jih tem potom prisililo do zidanja, so pribražali in se zatekli k kapitalističnosrčnem ministru za socijalno politiko dr. Kukovecu. G. minister je baje naročil poverjeniku za socijalno skrb v Ljubljani, da naj predloži prizive milijonarjev njemu v rešitev. Na ta način si hoče človekoljubni minister uzurpirati zaščito največjih bogatašev, na škodo nižjeuradniških in delavskih družin, ki se še danes potikajo po vagonih. Zaščita milijonarjev je izpolnitev programne točke dr. Kukovečeve socijalne „pravičnosti“, katera

je g. minister tako slovesno obelodanil v „Novi Dobri“ koj pri nastopu socijalnega ministrstva. Eno samo točko si je nabil ta gospod na planke svojega socijalnega programa, a še to je sunil v nenáhitno malo velekapitala. Lep minister, ki dela brez programa, govori in piše brez misli in udejevtuje kot minister le svojo osebo in svojih žepnih bratov kapitalistov korist.

Voglar ostane Voglar. Iz beogradskih poročil posnemamo, da se je v debati o volilnem zakonu oglašil tudi Voglar. Sedaj prinaša „Mariborski delavec“ njegov govor. Voglar jo je zopet polomil ter napravil stvari, katero je zastopal, veliko več škodo, kakor bi je bil s svojim molkom. Spustil se je v kritiko srbijanskih razmer na takšen rovtarski način, da je izrazil ogorčen protest srbijancev in posebej še Radikalcev. Protič je pognal Voglarja v meje stvarnosti in dostojnosti s svojo ostro in odločno repliko. Pač smola: poldrug leta se je Voglar pri raznih prilikah trudil, da bi pokazal moč svoje zgornosti, pa io je polomil prav temeljito s svojim prvim nastopom. Mož je tako potrdil zopet sam na najmerodajnejšem mestu, kar je trdilo o njem naše časopisje, posebej se „Straža“. Duševna slepota je pač neozdravljiva bolezen; to bi morala videti vsaj stranka, ki je dolžila Voglarja za mandatorja.

„Vzor“ obmejnega JDS šolnika. Naš učitelj in gerent Mirko Vauda se je pri izplačevanju vojnih podpor pokazal pravega mojstra. Znal je tako spretno računati, da je oškodoval mnogo strank, ker jim ni izplačal vseh podpor. Dognalo se je, da je bil Stefan Krajnc, pristavnik na Pevnici, na ta način oškodovan za 3420 K; Kurnik Elizabeta, posestnica v Vosku za 744 K; Caf Marija, vinčarka v Partinju za približno 500 K; Ivana Čeh, vinčarka v Partinju za 294 K; Juljana Pavalec, posestnica v Vilkomu za 49 kron itd. Za polovico meseca novembra 1918 pa nobena izmed strank, katerim se je podpora tukaj izplačevala, ni dobila izplačane podpore. Prizadete stranke so mesca marca 1919 zahtevale sodnijskim potom, da se jim škoda povrne. Do sedaj je dobil edino Stefan Krajnc in sicer šele mesca junija 1920 vse izplačano. Zakaj se je to zgodilo še le sedaj in le potom tožbe? Kaj pa je z ostalimi prizadetimi strankami? Ali naj kratkomalo trpijo vso škodo? Kaj je s strankami, katerih plačilne pole je gospod Vauda sežgala? Zakaj jih je sežgala? In kaj je s strankami katerih plačilne pole so še v Gradcu? Pripomnimo dokazano dejstvo, da je ta izvrstni računar pod staro Avstrijo obiskoval šuljerajnske veselice, nosil nemške znake in se pri preobrazi izrazil: Wenn's deutsch geworden wäre, müßten wir halt deutsch werden; wie die anderen pfeifen, so müssen wir tanzen! Ako nima Mirko Vauda toliko samozavesti in spoznanja, da na svojem mestu kot učitelj in gerent ni več mogoč, pa zahtevamo odločno od politične in šolske oblasti, da takoj potrebno ukrene. G. Voglarju čestitam, da ima facega političnega zaupnika v Sent Marjeti. Kaj bo neki napravil z g. Mirkom na to našo poročilo g. general Maister?

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred bodočega šolskega leta bodo v soboto, dne 3. julija od 10. ure dalje. Vpisovanje se vrši 2. julija od 10. do 12. ure ter na dan izpita od 8. do 9. ure. Kdor se ne more osebno vpisati ob navedenih urah, naj pošlje v svrhu vpisa pravočasno krstni list in zadnje šolsko izpričevalo (šolsko oznanilo) gimnazijskemu ravnateljstvu. Jesenski sprejemni izpiti bodo 16. sept.

Našim Pohorjancem. Danes je stremljenje vsake pokrajine, ne dajati iz rok sirovin, ampak prodajati na mesto njih gotove izdelke. To mora biti preveč vsakega zdravega narodno gospodarskega razvoja. Proti temu principu pa še greše naši Pohorjanci vedno. Kako dragocena sirovina je danes les! Ne dajamo ga več kot sirovine v inozemstvo, pošiljamo na tuje trge vendar gotove izdelke! Ali bi ne bilo mogoče pri nas poleg že obstoječih žag skrbeti še za zadostno število tvornice pohištva, ko ima pohištvo danes naravnost gorostasne cene? Iz lesnih odpadkov bi izdelovali lahko vžigalice, iz manjvrednega lesa, namesto, da gre v tujino kot drva za kurjavo, celulozo in papir. Papirnica bi v Pohorju izvrstno lahko napredovala, ležeča kjer si bodi ob koroški železnici. Kajti premoaga, električne sile, vodnih sil je dosti, stroji se v Avstriji dobe lahko in odjemalcev papirja je toliko, da se jim ne bo moglo nikoli popolnoma vstreči. Seveda je papir pravzaprav tudi samo polizdelek. Večji je dobitek, če se boljši papir porabi kar na licu mesta — recimo v Mariboru — in gre kot podoba, barvotisk ali cela knjiga v inozemstvo. Prigovarjal sem že pred leti v tem smislu g. posl. Piškemu, da bi prevzel inicijativo. Sedaj je za to skrajni čas. V Avstriji stoji sedaj cela vrsta podobnih obratov radi pomanjkanja premoga. Posameznih strojev in celih popolnoma opremljenih tovarn je vse polno na razpolago za razmeroma nizke cene. Naj se čas ne zamudi, takega ne bo nikoli več!

Nova žel. postaja na Hajdini pri Ptujju bo otvorjena dne 1. julija. Mnogoletni boj za to postajo je odločen nam Hajdinčanom in sosedom Haložanom v čast in veliko korist. Slava prometnemu ministru dr. Korošču, ker naša Hajdina pride na sonce.

Podravski podružnici Slov. plan. društva naj člani naznanijo, kdo si hoče naročiti „Planinski Vestnik“, ki bo spet izhajal? Naročnino bo treba plačati posebe.

Trgovci, ki se pečajo z nakupom jedilnih gob, malin in drugih jagod, ki služijo za vkuhanje, naj oddajo nemudoma svoje naslove pri trgovskem gremiju v Mariboru.

Občeline, ki želijo, da se v njih krajih osamosvojijo slovenski trgovci, naj pošljejo tozadevne dopise

nemudoma trgovskemu gremiju v Mariboru, kateri ima več trgovcev v to svrhu na razpolago.

„Trgovski list“ izide s prihodnjim mesecem. Trgovci, ki si žele naročiti ta velevažen list, naj pošljejo svoj naslov na trgovski gremij v Mariboru. Ta list je strogo strokoven, ter bode vsakdo našel v njem razna potrebna navodila za trgovino, carino itd.

Trboveljska premogokopna družba je zvišala svojo glavnico od 24 na 48 milijonov kron.

Ponarejeni bankovci. Mestno knjigovodstvo daje p. n. občinstvu na znanje, da krožijo 2 in 1 kronski bankovci z žigom: „Stadttrat Marburg, Stadtgemeinde Marburg, Stadtschulrat Marburg.“ Ti bankovci so nepravilno žigosani, vsled česar jih smatraji kot falzifikate in jih ne sme nikdo sprejemati.

Ponarejeni bankovci. Ministrstvo za notranja dela razglasa, da je naše diplomatsko predstavništvo v Budimpešti prišlo na sled falsifikatorjem naših novih dinarsko-kronskih novčanic, od katerih so štirje že pod ključem. Dosedaj so se našli falsifikovani bankovci po 20 dinarjev, toda bržečas so ponaredili tudi že bankovce po 5, 10 in 100 dinarjev. Izsleditelji falsifikatorjev imajo upati na posebno nagrado.

Bozza. LDU. Curih, 21. junija. Devize: Berlin 1445, Holandija 198.40, Newyork 550, London 21.82, Pariz 43.85, Milan 33.10, Bruselj 45.80, Kodan 93, Stockholm 120.25, Kristijanija 93, Madrid 91.40, Buenos-Aires 237, Praga 12.45, Zagreb 7, Budimpešta 3.15, Varšava 3.20, Dunaj 3.80, avstrijske žigosane krone 3.80. — Dunaj, 21. junija. Devize: Amsterdam 58.75, Berlin 423, Curih 27.90, Kristijanija 27.00, Kodan 2500, Stockholm 3225; valute: nemške marke 421, romunski lei 310, bolgarski lei 280, švicarski franki 27.65, francoski franki 1175, italijanske lire 900, angleški funti 580, ameriški dolarji 148, carski rublji 220; v prostem prometu: Zagreb 195—215, Budimpešta plačilo v denarju poštne hranilnice 87—99, plačilo v žigosanih kronah 87—99, madžarske žigosane krone 87—99, Praga 348—370, Varšava in Krakov v poljskih markah 90—102, čehoslovaške krone: petišočaki in manjši bankovci 349—371, novi dinarji 775—825.

Mariborske vesti.

Poziv. Gospod komandant tukajšnje polkovne okrožne komande razglasa: Pri pregledu evidenc rezervnih in vpokojenih oficirjev ter vojaških uradnikov sem dognal, da še biva v območju mariborske polkovne okrožne komande vedno nekaj rezervnih in vpokojenih častnikov ter vojaških uradnikov, ki se kljub opetovanim razglasom po časopisih in potom občin še vedno niso prijavili mariborski polkovni okrožni komandi. Ker mi je vsled tega onemogočena natančna sestava evidenčnega zapisnika, pozivljam še enkrat vse one rezervne in vpokojene častnike in vojaške uradnike, ki se dosedaj še niso prijavili, da to storijo najpozneje do 31. julija t. l. in navedejo v prijavi šaržo, ime in natančno bivališče. Ako bom po preteku tega termina dognal, da se ta ali oni rezervni in vpokojeni častnik ter vojaški uradnik kljub temu zadnjemu razglasu ni prijavil, klical bom dotičnega na odgovor. Pri tej priliki opozarjam vse rez. in vpokojene častnike ter vojaške uradnike, da morajo vsako spremembo svojega bivališča in svojih zasebnih razmer (povišanje, sprememba domovinstva, ženitev itd.) takoj prijaviti mariborski polkovni okrožni komandi. Oni rezervni in vpokojeni častniki, vojaški uradniki, naši državljani, ki odpotujejo v svrhu študij itd. za več časa v inozemstvo, morajo naznaniti mariborski polkovni okrožni komandi naslov one osebe, ki biva v tuzemstvu stalno in katera je pooblaščen, da prevzame za dotičnega določeno službeno pošto. Pripomnim, da se morajo prijaviti mariborski polkovni okrožni komandi tudi vsi oficirji in vojaški uradniki tuji državljani, kateri bivajo stalno v naši državi. — Vladni komisar: dr. Leskovar.

Nekaj glede jugoslovanskega lica našega Maribora. Naredba radi odstranitve samonemških in vpostavitve napisov v enem državnih jezikov s pripisom obrti je potekla že meseca junija lanskega leta, a vkljub temu najdemo po najbolj prometnih ulicah, kjer se bo peljal naš regent ob svojem prihodu v Maribor, še sedaj vse polno samonemških in dvojezičnih napisov brez označbe obrti. Čas je jako kratek, zato pozivamo naše merodajne činitelje, da poskrbe, da se vse to še popravi tekom teh dni. Tako n. pr. ne vemo kaj prodaja Meidl, Pirchan ima obrnjeni tabli in menda čaka, da pride Maribor zopet pod Avstrijo. Znani Jeglitsch prodaja nekake Bienenhaus-Geräte. V Slovenski ulici št. 10 je napis Holz, Kohlen. Na Aleksandrovci cesti št. 26 je neki Kantner, Feilenhauerei. Weigert ne pove kaj da je, a če je izložba odprta ima na obeh straneh izložbe samonemško reklamo. Tudi imamo nekak Cafe in Caffee Meran. Pri vходу v kavarno Balkan bereš Cafe, Billard. V isti hiši se nahaja nek Raseur in Friseur. Naš Museum je tudi geöffnet in ima v notranjosti še vse nemške napise. Tudi imamo nekakšen Kühlhaus, neko Haushaltungsschule in Volksdruckerei. To so same posebnosti, a Maribor ima še razne druge starokopitnosti, ki se njih posestnikom tako dopadejo, da se kar ne morejo ločiti od njih. — Ko obišče naš regent Maribor, mu bo menda treba postaviti slavolok. Načrt za istega imate že razstavljen na Aleksandrovci cesti št. 12, samo upamo, da se bo izdelal malo lepše, kakršen je bil isti ob prihodu slabega spomina Franca Jožefa. Svetujemo tudi da se porabi pri slavoloku črke od Cafe Theresienhof, ker bi bilo škoda, da bi iste ostale brez uporabe. Tudi razni drugi Agaten- in kako se še imenujejo vsi ti Hofi, bi lah-

ko izginili. Imamo še kavarno Tegetthoff, ki daje Konzert! Upamo tudi, da se bo poskrbelo, da se ne bo ta dan kje šopiril naš Feuerwehr s svojim Habt-acht!, kot se je v nedeljo na trgu Svobode. Zid hiše k'o'er se nahaja pisarna dr. Pipuša je še poln nemških reklam. Na Aleksandrovci cesti št. 39 je neki Friseur, a v isti ulici št. 42 pa Friseur-Salon brez firme. Na večnih vratih človeka izživajo še vedno napisi Betteln und Hausieren verboten, Stadt-Kino še vedno eksistira in svoje lepake, prave rjuhe naleplja, seveda v blaženi nemščini na vseh koncih in krajih. Massakova izložba ob gostilni Tscharre še naznanja Localveränderung. Imamo nekak unikum v osebi pristnega Srbina, ki se piše pa Wukasinovič, kje je dobil svoj W, pač ne vemo. Lekarna Sirak ima tudi Apotheke. Krasen je Hotel brez imena, preje Hotel Stadt Wien. Na hiši je cel cikel nemških reklam. Nek Distriktskommisariat in Feuer-Zeichen se tam šopiri. Svetujemo lastniku, da hitro popravi svojo bajto in gleda, da izginejo vsi nedostatki, ker drugače se mu bo poseglo malo pod roke, kar mu menda ne bo najljubše. Jako krasna je tudi reklama Franz Zwerlin na hiši Aleksandrova cesta 28, da se pa ne pozabi ime prejšnje ulice je nad hišnimi vrati v steklu Tegetthoff 28 Strasse. Imamo tudi v isti ulici št. 19 neko trgovino s pohištvom in neko delikatesno trgovino, ki se ni ne ena ne druga še mogla odločiti, v katerem jeziku bi si dale napraviti napisni tabli. Kolodvor je tudi jako lep, zgleda prav staroverski, a najbolj se nam dopada Feuer- und Unfallmelde-Stelle s svojimi štirimi F. Vsekako prosimo, da se gleda zadnje dneve strogo na to, da bo vse čisto. Treba je ostre metle, da pomete vse, sicer je pa mnogo metelj za pomoč, ali kakor se je preje reklo, samopomoč v pripravi. Toliko za danes.

Zakaj izzivate! Glasom naredbe so morajo vsa krajevna imena pisati pravilno, a ne ponemčeno. Vprašamo merodajna oblastva, koliko časa bomo še trpeli, da straši v našem jugoslovanskem Mariboru nek listič, ki nosi ime „Marburger Zeitung“ in v katerem predalnih najdeš same nemške izraze, kakor: Peitau, Cilli itd. Istotako se poslužujejo drugi nemški ali nemškutarški lističi najraje nemških nazivov naših krajev. Ako bi se s konfiskacijo vsake take številke začelo delati red, bi bilo prav na mestu. Seveda je treba malo eneržije in je prehudo prijateljstvo s drugorodci vedno slabo. V mestu straši tudi še nek Marburger Männergesangsverein, ki prireja razne Liedertafel itd. Menda bi se moralo to društvo imenovati Mariborski Männergesangsverein ali nekako na ta način. Upamo, da bodo razni taki Marburgi izginili, kajti potrpljenje ljudstva, ki res slovensko čuti, je pri kraju in skoraj bo ribjo kri naših oblasti spravila v malo urnejši tok, če bodo vsi opomini zastoj. In potem bo prepozno. Torej!!

Zalostne razmere na mariborskem glavnem kolodvoru. „Mariborski Delavec“ je opisal razmere na koroškem kolodvoru, s tem pa ni rečeno, da so najhujše razmere ravno tam. Na glavnem kolodvoru opravlja službo še precejšnje število lepih tičkov, kateri spadajo že davno proč. Izza nemških demonstracij občeznani Zaverl (naziva se Cafel) službuje vedno še v skladišču. V občje je opaziti, da se odbija domačine Slovence, nemškutarstvo se pa masti na svojih mestih. O slovenskem uradovanju je težko govoriti, ker se temu protivi menda narodno ravnateljstvo v Ljubljani. Svetujemo gospodom na krmilu prav resno: Storite svojo dolžnost vsaj kot železničarji! Ravnateljstvo ima gospode, ki raznim milijonarjem za izvoz v Avstrijo popuščajo kar stotisocbe značajno vozno stojnino, uboga slovenska para mora plačati točno. Skladiščni predstojnik ne pozna nobenih predpisov več. Zakaj bi tudi, saj ga podpirajo v tem početju gospod načelnik in kontrolorji. Ti gospodje so si razdelili prav po očetovsko precejšnja množino sladkorja, katerega je odvzel nek uslužbenec ropajočim vojacom. Zakaj se je izročil trgovcu Serecu kar celi vagon bele moke po 1 K kg? Železniška aprovizacija jo pa predaja še vedno po 16 K. Vse prebivalstvo vabimo tem potom, naj gre k Serecu po ceno moko. Za časa zadnje stavke je izplačalo vodstvo postaje vsem delavalnim premije — seveda z izjemami. Toliko gospodom v svarilo, čas čiščenja se bliža.

Predavanje SKSZ v dvorani JSZ (Splavarska ulica) bodo danes v petek 25. junija ob 8. uri zvečer. Predava dr. L. Lenard o Karadžorževičih.

Zveza služkinj v Mariboru priredi v nedeljo, 4. julija, popoldne ob 4. uri, na Slovenski Kalvariji, župnijski Limbuš, ženski in dekljski shod. Najpoprejša cerkvena pobožnost, nato zborovanje. Žene in dekleta mariborske okolice, pridite tudi ve v velikem številu, da se skupno navdušimo za pravice in naloge krščanskega slovenskega ženstva!

Zbirališče krščanske socijalnih organizacij iz Maribora in okolice za sprejem regenta na Petrovo je v dvorani JSZ (Splavarska ulica).

Org. vojnih invalidov, vdov in sirot, poverjenstvo v Mariboru priredi v nedeljo dne 29. junija 1920 ob 10. uri predpoldne v prostorih Gambrirove dvorane v Mariboru izvanredni občni zbor, nakar se člani te organizacije opozarjajo s pripombo, da prinesejo seboj svoje članske knjižice v svrhu izmenjave novih.

Občinski gospodarski urad v Mariboru bo izdal nakupovalne nakaznice za petrolej, in sicer za imejitelje stanovanja: Graškega predmestja (Melje) dne 24. t. m., Notranjega mesta (Koroška cesta) dne 25. t. m., Magdalenskega predmestja dne 26. t. m., vsaki dan od 9. do 12. ure predpoldne. Isti morajo prinesiti s seboj hišni list (bele barve). Za podnajemnike vseh mestnih okrajev pa od dne 24. do vstevši 26. t. m. od 14. do 16. ure (od 2. do 4. ure pop.). Izkazati se morajo z njihovo nakupovalno nakaznico in

s policijsko zglasilnico. Razdelitev petroleja je po-
verjena sledečim tuk. tvrdkam oziroma društvam :
Berdajs, Cepera, Greiner, Gusel, Huber, Laufer,
Lotz, Murko, Preac, Prešeren, Rantner, Sirk, Su-
cher, Schweighofer, Stieberz, Turič, Verstovšek,
Vertnik, Weiler, društvu jugoslovanskih drž. usluž-
bencev in Konsumnem društvu za Slovenijo, podruž-
nica za Maribor. Petrolej se bo delil imejteljem stan-
ovanja in podnajemnikom in sicer po ¼ lit.; litye
stane 20 K. Petrolej, kojega stranke do všteti 20.
julija t. l. ne dvignejo, zapade; z istim bude nadalje
razpolagal občinski gospodarski urad. Prosi se zale-
gadel vse s prodajo istega poverjene trgovce, da naj-
kasneje do 23. julija t. l. predložijo vse od strank jim
tozadevne nakaznice. V svrhu zaključitve računov o
nakazanem sladkorju, prosi se tudi vse tozadevni
trgovce, da čim preje predložijo vse pri njih se še
nahajajoče odrezke in nakazila.

Dopisi

Ljutomer. Odkar smo dobili k nam dičnega
nadzornika Koropca, je zrastel greben raznim Soko-
lom in Sokličem, ki pripadajo učiteljskemu stanu.
V očeh g. Koropca velja le tisti učitelj, kateri je stra-
sten Sokol in najde pota in prilike, da „povabi“ g.
nadzornika v gorice, pa ne lastne, ampak v tuje.
Kako sodijo o takih izletih lastniki gorice in trezno-
misleče učiteljstvo je gotovo izvedel g. nadzornik, go-
tovo je tudi slišal sodbo o „polomiji“ po inšpekciji
šole pri Mali Nedelji, o kateri govore najbolj takrat
navzoče učiteljske „moči“. G. nadzornik rad govori
o slabih razmerah na šolah v okraju Sv. Lenart, a
kmalu bodo pri nas še slabše razmere — po njegovi
krivdi. Zelim, da g. nadzornik uredi šolske razmere
učiteljstvo pa pouči, da je plačano za delo v šoli, ne
pri Sokolu in da si naj nabavi lastne kroje, ne pa
na zvit način polasti krojev „Orla“, kateri se bodo
moral sodnijskim potom nazaj zahtevati.

Murska Sobota. „Učitelj“ na meščanski šoli g.
Al. Peterlin trdi, da je dobil celebret, da ni — sus-
pendiran. Čudno je le, zakaj ni nastopil službe kot
duhovnik, temveč postal učitelj, akoravno je že star
50 let. Čudno je, da liberalna učiteljska organizacija
ne protestira, da je 50letni „duhovnik“ po končanem
partedenskem tečaju postal učitelj na meščanski šoli,
dočim mnogo dobro kvalificiranih učiteljev ne pri-
de na meščansko šolo. Zgodilo se je to gotovo iz hva-
ležnosti, ker g. Peterlin prav pridno zabavlja čez
klerikalce, saj je celo g. Jurka proglasil za klerikal-
ca in se obnaša ter govori v gostilnah in kavarnah
tako kakor ne govori nikdar resen človek; še manj
učitelj, še manj pa duhovnik. Prekmurci odločno za-
htevajo, da tega liberalnega „učitelja“ s celebratom
pokličejo v Ljubljano, kjer bo lahko boj proti kleri-
kalizmu „uspešno“ vršil, pri nas se njegovega na-
stopanja sramujejo celo — liberalni uradniki.

AVTOMOBIL

skoro nov, 6 sedežev, 32—40 HP, en agregat,
30 luči, se po ceni prod. Več pove

P. ŠKAFAR

LJUBLJANA, Rimska cesta 11.

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice

F. Z. Z. O. Z.

prodaja razne manufakture za moške
in ženske obleke, vseh vrst špecerije,
čevlje, usnje, deske, stavbeni les in
... .. poljedelske stroje.

Kupuje pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso,
oves, kože, sploh vse kmetijske pridelke.

Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih
strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni
v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Glavna trgovina in pisarna v Gornji Radgoni.

Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota,
Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri
Ljutomeru, Beltinci. 259

Emendolski-sir velikoluknjičast,
polnomasten la. v hlebih po 40 kg,

Polemendolski-sir v hlebih po 20 kg

Tilzitski-sir v hlebih po 5 kg
ter

Trapistovski-sir
priporoča na debelo in drobno

Karel Luckner trgovina delikates
Gosposka ulica 5
486 Maribor Telefon šte. 8.

Inserirajte v „Straži“.

Hranilnica in posojilnica društva katoliških
mojstrov v Mariboru, Vetrinjska ulica 20
obrestuje vloge po 4%

in daje posojila proti poroštvo.
Uraduje v ponedeljek in četrtek od 5.—7. ure pop.

INDUSTRIJA ŽESTE D. D.

BRZOJAVI: **ZAGREB** TELEFON
Spiritusindustrija. interurban 4—98.
BOŠKOVIČEVA ULICA 7. 505

Ima v Ljubljani skladišče finega rafiniranega špirta kot:
„BALKAN“, trgovska spedijska in komisijska deln. dr.,
tega dobavlja iz svojih tvornic, surovi špirit za tvornice,
kis in denaturirani špirit na veliko. Naročbe prejema glavni
zastopnik MAVRO FÜRST, LJUBLJANA, SODNA UL. 5.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE V MARIBORU

Orožnova ulica 2, I. nadstropje

sprejema vloge na tekoči račun in jih

obrestuje po 4 od sto

dovoljuje menične in kontokorentne

kredite trgovcem in obrtnikom proti

~ 6% nim obrestim ~

brez drugih stroškov. 479

BENCIN 494
DISEL-OLJE
STROJNO OLJE
TOVOT-MAST
dobavlja promptno
MINERALNA RAFINERIJA
DRAVOGRAD.

Dopise na centralo v Mariboru.
Tel. 80. Brzejavlj: Rafinerija.
Oddajo se zastopstva zmožnim tvrdkam
v vseh večjih mestih Jugoslavije.

Mala naznanila.

Razna:

Odeje dela nove
in stare prenove, vpraša se pri
g. Hackl, Spilje. 510

JOSIP NEKREP

tesarski mojster in
stavbeni podjetnik v
Mozartovi ulici 59
v MARIBORU

se priporoča za popra-
vila in za napravo
novih stavb za točno
... .. izvršitev

Kupi sei

Kupimo vreče, steklenice
in sode po naj-
višjih „Jadran“ Trgovska
cenah. „Jadran“ prometna
d. z o. z. v Mariboru, Gosposka
ulica 44, Telefon 893. 883

Proda sei

Prodajam spalno sobo, kom-
pletno in kuhinjo,
vse novo, Maribor, Meljska cesta
št. 59, Martiničič. 507

DR. EMER TARTAGLIA

advokat u SPLITU, otvoril
je svojo odvetniško pisarno
v BEOGRADU, Knjaz Mihajla
Venac 23a, II. sprat. : : : 485

POZORI!

MODRA GALICA

(Kupfervitriol)

po 34 kron kg prodaj

Ignac Tischler
Maribor

Aleksandrova cesta šte. 19.

Potovalno motor-

no kolo, kakor novo, dobro ohran-
jeno, se takoj prodaj. Vpraša se
pri skladiščniku v Spilju. 508

VILA

s 9 sobami, velik vrt,
gostilna z 2 go-
spodarskima poslojema, nova,
velik, lep sadonosnik pri Mari-
boru takoj na prodaj. **Finca**

stanovanjska hiša

z lo lepa lega v Mariboru, spo-
sobna za ksko banko, penzijo, vila.
Posestvo, nova stanovanj-
ska hiša pri

Mariboru prodaj pisarna za zem-
ljišča „RAPID“, Gosposka
ulica 28. 509

Službe:

Sprejemem 2 hlapca

k boljšim konjem. — Upošteva-
jo se le pridni trezni in pošteni de-
lavel. — Dobra hrana in plača. V
slučaju sprejema se potni stroški
v Ljubljano povrnejo. Zglasiti se
je v veletrgovini Fran DERENDA,
Ljubljana, Emonska cesta 8. 491

Slovenci širite „STRAŽO“

ZAHVALA.

Povodom prebridke izgube našega dragega

Miloša

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem, zlasti č. duhovščini in cenj. učiteljstvu, kateri
so ranjkemu izkazali z obilno udeležbo zadnjo čast,
najpristrčnejšo zahvalo. Iskrena hvala tudi darovalcem
nešteti vencev in šopkov.

Nepozabnega pa priporočamo v molitev in blag
spomin.

Slivnica pri Mariboru, dne 19. junija 1920.

Žalujoča obitelj Lesjak.